

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 14:47:55 18.02.2025

Назва файлу з підписом: Відгук_Близнюк_Васкевич_2025.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 296.0 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук_Близнюк_Васкевич_2025.pdf
Розмір файлу без підпису: 305.2 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Близнюк Микола Миколайович

П.І.Б.: Близнюк Микола Миколайович

Країна: Україна

РНОКПП: 2380804073

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 14:48:06
18.02.2025

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 382367105294AF970400000037628100465E8803

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00

ВІДГУК

доктора педагогічних наук, професора

Близнюка Миколи Миколайовича

на дисертаційну роботу Васкевич Ольги Євгенівни

«Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну», що представлена до захисту у спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступені доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки. На сьогодні велике значення має соціальне замовлення на компетентних та творчих фахівців, які вміють генерувати креативні ідеї та швидко адаптуватися до нових викликів і запитів суспільства. Ці фахівці повинні володіти образним мисленням, навичками операційного моделювання та проєктування, а також застосовувати творчий підхід при розв'язанні складних професійних завдань.

У нормативно-правових документах з освіти особлива увага приділяється формуванню професійної компетентності студентів закладів вищої освіти. Цей підхід знаходить відображення у вітчизняних професійних стандартах та освітніх програмах. Оскільки сьогодні акцентується увага на компетентності, які включають не лише рівень знань та навичок, а й практичний досвід фахівця, то результатом професійної підготовки є сформована фахова компетентність, що ґрунтується на готовності майбутнього спеціаліста, а в нашому випадку викладачів графічного дизайну, здійснювати професійну діяльність в мистецьких коледжах.

Важливо відзначити, що на процес та результати дизайнерської діяльності впливають як рівень науково-технічного та соціокультурного розвитку суспільства, так і естетична культура, креативність та розвинений емоційний інтелект особистості. Викладачі графічного дизайну здатні сприймати та переробляти великий обсяг інформації, впливають на

культурну, духовну та художню сфери життя людини, формуючи художній смак та естетичні вподобання не лише споживачів, але й у студентів – майбутніх фахівців з графічного дизайну. З цього приводу, актуальним є пошук нових підходів до формування готовності викладачів графічного дизайну в мистецьких коледжах, які б задовольняли потреби суспільства у гармонізації й естетизації довкілля.

Обрана тема дослідження «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах» є актуальною, оскільки вона відповідає потребам сучасного освітнього простору та розвитку мистецької сфери. Структурна перебудова вищої освіти, зміни в підходах до навчання та викладання, а також необхідність адаптації до вимог інформаційного суспільства ставлять перед викладачами графічного дизайну нові завдання та виклики.

Дисертаційне дослідження є важливою складовою комплексних науково-дослідницьких ініціатив Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Михайла Бойчука. Ця дослідницька праця інтегрується в загальну проблематику, яку досліджує кафедра теоретичних дисциплін та професійної освіти. Відзначена кафедра займається науковим дослідженням «Формування готовності викладачів графічного дизайну в мистецьких коледжах засобами етнодизайну», що отримало державний реєстраційний номер РК № 0119U001091.

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації. До найбільш значущих наукових результатів дослідження О. Є. Васкевич відносимо вирішення важливого наукового завдання щодо формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах, зокрема шляхом обґрунтування та реалізації технології формування такого педагогічного явища як готовність під час навчання в закладах вищої освіти, а також моделі цього процесу, що складається з цільового, організаційно-методичного, змістовного та рефлексивно-оціночного етапу.

Авторкою також запропоновано педагогічні умови формування готовності викладачів графічного дизайну, а саме: оновлення змісту освіти на основі історії розвитку етнодизайну в національному та міжнародному контекстах; активізація використання практико-орієнтованих методів навчання у процесі вивчення етнодизайну та його застосування у графічному дизайні; розробка та впровадження в професійну підготовку майбутніх фахівців курсу «Етнодизайн».

Нові факти, одержані здобувачем. У результаті ретельного наукового пошуку дисертанткою було здійснено системний аналіз теорії і практики фахової підготовки викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну; уточнено сутність ключових понять і категорій дослідження, а саме дизайн, дизайн-освіта, вища освіта, викладачі дизайну, мистецькі коледжі, педагогічні технології, компетентність, професійна готовність до застосування дизайну, формування готовності; визначено структуру, критерії, показники, рівні та педагогічні умови формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах; створено авторську навчальну програму «Етнодизайн» та методичний посібник «Самчиківський розпис» для магістрів, розроблені лекції та практичні заняття, які призначені для вдосконалення фахової підготовки і, відповідно, формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності; удосконалено методику навчання викладачів графічного дизайну на основі системного і глибокого вивчення мистецьких традицій провідних дизайнерів та фахівців графічного дизайну в Україні; подальшого розвитку набули питання навчально-методичного забезпечення професійної підготовки викладачів графічного дизайну на основі вивчення етнодизайну і готовності до його використання під час професійної діяльності.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків,

додатків, списку використаних джерел (182 найменувань на 25 сторінках, із них 29 – іноземною мовою). Повний обсяг роботи становить 260 сторінок, із них основного тексту – 160. Робота містить 9 таблиць та 18 рисунків.

Аналіз тексту дисертації та змісту публікацій О. Є. Васкевич, тривалий період проведення дослідження дають підстави для висновку про наукову обґрунтованість і достовірність отриманих результатів, а також про те, що здобувачка на належному рівні володіє дослідницькою компетентністю, необхідно для вирішення наукового завдання, а також комплексом методів дослідження.

Дослідно-експертна робота і практична апробація проводилася на базі Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука та Приватного вищого навчального закладу «Український гуманітарний інститут». Дослідження проводилося в чотири етапи: підготовчий, констатувальний, формувальний і контрольний. Експериментальною роботою було охоплено 298 студентів закладів вищої освіти мистецького спрямування.

Узагальнення наукової літератури (182 найменування) дала змогу здобувачці достатньо переконливо висвітлити розуміння поняття «готовність викладачів графічного дизайну до професійної діяльності» згідно наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених; сутність, зміст і структуру готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності; обґрунтувати критерії, показники та рівні сформованості готовності викладачів графічного дизайну, а також сформувати структурно-функціональну модель, що була реалізована в процесі проведеного педагогічного експерименту.

Для вирішення наукового завдання дослідження авторкою використано комплекс методів дослідження, зокрема теоретичні – науковий аналіз включає ретельне розглядання філософських, психолого-педагогічних і методичних праць, наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних педагогічних дослідників, а також програмних документів і методичних

матеріалів, що використовуються у вищих педагогічних навчальних закладах. Також цей аналіз охоплює спеціальну літературу з питань використання інформаційно-комунікаційних технологій. Для цього використовуються методи ретроспективного аналізу, порівняння та системного аналізу.

Основна мета полягає в порівнянні різних підходів до вивчення обраної проблеми, детальному розгляді теоретичних аспектів та встановленні концептуально-класифікаційного інструментарію для подальших досліджень. Зокрема, проводиться аналіз педагогічних умов, необхідних для підготовки викладачів графічного дизайну з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Одна з ключових фаз – розробка моделей та використання системного аналізу при формуванні моделі готовності до дослідження. Застосовано методи математичної статистики – на основі встановлення кількісних показників для оцінки досліджуваних явищ і підтвердження їх вірогідності аналізуються отримані результати. Ці методи дозволили зібрати різноманітні дані, які були використані для аналізу та висновків щодо формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах.

Достовірність проведеного дослідження забезпечувалась завдяки чіткому алгоритму дій, повнотою часу для проведення апробації, оптимальним вибором використаних методів, достатньою кількістю учасників експерименту.

Обрані методи дослідження є достатньо інформативними та відповідними для досягнення поставленої мети. Математичний інструментарій дав змогу встановити кількісні залежності між явищами, процесами та уточнити результати впровадження технології формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука (довідка від 24.05.2024 № 116/1) та Приватного вищого навчального закладу «Український гуманітарний інститут» (довідка № 157-1 від 03.05.2024).

Основні результати дисертаційної роботи висвітлено у 13 публікаціях авторки, із них : 7 – у наукових фахових виданнях України, 2 – у наукових міжнародних виданнях, 4 – апробаційного характеру.

Значення для науки і практики одержаних автором результатів. Дисертаційне дослідження О. Є. Васкевич має і практичну значущість, зумовлену тим, що одержані результати є достатньо обґрунтованими, успішно апробованими та впровадженими в систему професійної підготовки викладачів графічного дизайну.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що розроблено та впроваджено в процес підготовки викладачів графічного дизайну: методичні рекомендації щодо підвищення розвитку ефективності розвитку викладачів графічного дизайну; навчальний посібник «Самчиківський розпис»; вибіркова навчальна програма для магістрів «Етнодизайн».

Одержані О. Є. Васкевич результати дослідження можуть бути використані у системі підвищення кваліфікації викладачів графічного дизайну, а також за умов адаптації таких матеріалів для проведення занять у системі професійної підготовки викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в закладах вищої освіти.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Структура дисертації охоплює анотації українською й англійською мовами, список публікацій здобувача, вступ, три розділи, пов'язані послідовністю викладу і внутрішньою логікою, висновків до розділів, загальні висновки, список використаних джерел, додатки. Зміст дисертації достатньою мірою розкриває її ключові аспекти та відповідає меті дослідження і поставленим завданням.

Науковий апарат виконаної роботи конкретно визначений. Об'єкт, предмет, мета дослідження, зазначені у вступі, відповідають задекларованій темі. Також у цій частині дисертації висвітлено наукову новизну, практичне значення, подано відомості про апробації й упровадження результатів дослідження, особистий внесок здобувача, структуру та обсяг дисертації. Зазначений комплекс методів дослідження, в якому гармонійно поєднуються теоретичні, емпіричні та методи математичної статистики, адекватний поставленим завданням.

У першому розділі – «Теоретичні аспекти формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах» проаналізовано роль викладача графічного дизайну в мистецьких коледжах, розглянуто теоретичний аспект наукових досліджень відомих вітчизняних та зарубіжних науковців та педагогів, які займалися дослідженням зазначеної проблеми, особливо увага зосереджена на історичному розвитку педагогічної думки щодо формування принципів викладання та навчання, змін підходів та поглядів, що впроваджувалися в навчальний процес та їх вплив на формування професійної готовності викладачів графічного дизайну. Розглянуто сутність поняття «готовність» та структура такого педагогічного явища у викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах.

Васкевич О. Є. наводить теоретичний аналіз наукових праць та досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, які займалися вивченням поняття «готовність» в педагогічній науці. Особливу увагу зосереджує на історичному розвитку педагогічних поглядів та думок, а також їх впровадження саме в дизайнерську освіту. Проводить аналіз історико-педагогічного генезису становлення і розвитку дизайнерської освіти, де виділяє три основні хронологічні етапи, та надає чітку характеристику кожного з них. Дисертантка характеризує методи та підходи до формування готовності викладачів засобами етнодизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах, акцентуючи увагу на сучасних новаторських методах

та технологіях, що не тільки формують, але й розвивають таке педагогічне явище.

Під час проведення теоретичного аналізу сутності та структури поняття «готовність», авторка зробила акцент на таких підходах, як компетентнісний, аксіоматичний, особистісний, діяльнісний та культурний. Відповідно зазначені підходи лягли в основу авторського визначення поняття «готовність викладачів графічного дизайну до професійної діяльності», на якому і ґрунтується подальше дисертаційне дослідження. До структури такого педагогічного поняття авторка відносить ціннісно-мотиваційний компонент, знаннево-змістовний компонента та операційно-рефлексивний, які здобувачка детально описує та зазначає критерії до кожного з яких, що в подальшому дослідженні виступають основою для визначення критеріїв, показників, рівнів, педагогічних умов та побудови структурно-функціональної моделі формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах.

У другому розділі – «Практичний аспект формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну» здобувачка розкриває теоретичні основи таких понять, як «критерії», «показники», «рівні», «педагогічні умови» та «структурно-функціональна модель», які в загальній сумі і формують практично поняття «готовність викладача графічного дизайну» до професійної діяльності.

У результаті аналізу результатів діяльності науковців було визначено такі критерії (аксіологічний, когнітивний і прагматичний) та показники готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності.

На основі аналізу праць науковців визначено три рівні готовності магістрів графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній

діяльності: низький, середній та високий. Охарактеризовані показники досліджуваних критеріїв якості є основою для характеристики кожного рівня.

Васкевич О. Є. розкрила сутність поняття «педагогічні умови», що виражає собою сукупність організаційних (свідомо створених заходів впливу і взаємодії об'єкта освіти: зміст, методи, прийоми і форми навчання і виховання, програмно-методичне оснащення навчально-виховного процесу), матеріально-просторових (навчально-технічне оснащення) і психологічних умов середовища. Враховуючи проведений аналіз, здобувачка виокремлює такі педагогічні умови формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності: першочерговою педагогічною умовою забезпечення готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності є оновлення змісту освіти на основі історії розвитку етнодизайну в національному та міжнародному контекстах; другою педагогічною умовою формування у майбутніх фахівців з графічного дизайну здатності використовувати етнодизайн у професійній діяльності є активізація використання практико-орієнтованих методів навчання у процесі вивчення етнодизайну та його застосування у графічному дизайні; остання педагогічна умова, яку виводить авторка – це забезпечення готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності є розробка та впровадження в професійну підготовку майбутніх фахівців курсу «Етнодизайн».

На основі визначених критеріїв, їх показників, рівнів та педагогічних умов, здобувачка розробляє структурно-функціонально модель формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності засобами етнодизайну. Структурно-функціональна модель формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну складається з чотирьох блоків, а саме: цільового (визначення мети освітнього процесу, особливостей методичного підходу, основних принципів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн»); організаційно-методичного

(організаційні форми і способи професійної підготовки; роз'яснення способів реалізації взаємодії здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн», науково-педагогічних працівників, роботодавців (зацікавлених сторін) і професійних творчих спілок); змістовний (основні освітні складові графічного дизайну (академічні дисципліни), виробнича практика, процес професійного навчання за допомогою кваліфікованих досліджень, виставкова діяльність та оціночний (визначення критеріїв і показників рівня готовності викладачів графічного дизайну до використання засобів етнодизайну у своїй професійній діяльності).

У третьому розділі – «Експериментальне дослідження формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах» схарактеризовано хід та результати діагности результатів проведеного педагогічного експерименту відповідно до програми впровадження вибіркової навчальної дисципліни «Етнодизайн», яка ґрунтується на розробленій структурно-функціональній моделі.

Дисертанткою виконано дослідно-експериментальну перевірку ефективності запропонованої вибіркової навчальної дисципліни «Етнодизайн» з метою формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах. У розділі було представлено статистичний аналіз результатів констатувального, формувального та контрольного етапів експерименту. Результати експерименту довели ефективність розробленої структурно-функціональної моделі та реалізації її у вибірковій навчальній дисципліні «Етнодизайн» для магістрів.

Аналіз змісту дисертації дає підстави для висновку про те, що поставлені завдання розв'язано, гіпотезу підтверджено, мету наукового пошуку загалом досягнуто.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Поряд із позитивними аспектами наукової праці, представленої для рецензування,

відзначимо дискусійні положення, а також висловимо окремі побажання та рекомендації.

1. У підрозділі 1.3. «Сутність і структура готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах» авторка представляє відповідну інформацію. Водночас на сторінках 51-53 у підрозділі 1.1., що має назву «Вимоги до професійних рис викладачів графічного дизайну мистецьких коледжів» авторка наводить приклади визначення поняття «готовність», а також особливості її структури. З огляду на це у якості рекомендації можна висловити побажання щодо необхідності подавати дисертаційний матеріал більш структуровано.

2. У підрозділі 1.3. «Сутність і структура готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах» дисертантка оперує таким поняттями, як «професійна підготовка», «готовність», «професійна компетентність». Проте не зрозумілий їх взаємозв'язок, тому доречніше було більш ретельно та детально дослідити ці поняття.

3. У підрозділі 2.3. «Структурно-функціональна модель формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності» дуже широко і детально розписані три блоки структурно-функціональної моделі, наведені принципи, засоби та механізми цих блоків, проте четвертому – оцінка ефективності, приділено лише один абзац і зазначено посилання до попередніх двох підрозділів 2.1. та 2.3. Було б доречніше розпочати другий розділ саме із побудови структурно-функціональної моделі, а вже наступні два підрозділи розкривали б суть четвертого блоку.

4. Широкий спектр застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, цифровізація навчального процесу потребують більш детального висвітлення теоретичних аспектів і практичних засад під час формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

5. Робота не позбавлена окремих стилістичних огріхів і погрішностей.

Утім зазначені зауваження, рекомендації і побажання не знижують загального позитивного враження від дисертаційного дослідження О. Є. Васькевич і можуть бути предметом для наукової дискусії.

Повнота висвітлених результатів в опублікованих працях. Основні результати дисертаційної роботи висвітлено у 13 публікаціях, з яких: 7 – у наукових фахових виданнях України, 2 – у наукових міжнародних виданнях, 4 – апробаційного характеру.

Висновок. Аналіз дисертації, анотацій та опублікованих автором праць дає підстави для висновку про те, що дисертація О. Є. Васкевич «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну» є самостійним, завершеним дослідженням, яке має наукову новизну, теоретичне і практичне значення для педагогічної науки і практики. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів від 19 травня 2023 № 502), а її авторка – Васкевич Ольга Євгенівна заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

Офіційний опонент:

**доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри професійної освіти,
дизайну та безпеки життєдіяльності
факультет технологій та дизайну**

**Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка**

Микола БЛИЗНЮК

М. Близнюк
М. Терещук